

SCHÜLLER FERENC MENNI AMERIKA

Magyar tervező villája Hollywoodban

Szöveg:

**Bojár Iván
András**

Építész:

Gustavo Gubel

Belsőépítész:

Schüller Ferenc

Fotó:

Marc Angeles

A MAGYAR ÉPÍTÉSZET ÖNKÉPE ÉS NEMZETKÖZI MEGÍTÉLÉSE KÖZÖTT HATALMAS SZAKADÉK TÁTONG. NOHA AZ ITTENI ÉPÍTÉSZETI MOZGALMAK A LEGKORÁBBI IDŐPONTOKBAN KAPCSOLÓDTAK A NEMZETKÖZI ÁRAMLATOKBA, MEGHATÁROZÓ VILÁGTENDENCIÁKRA GYAKOROLTAK HATÁST, (ELÉG CSAK A PÉCSI FIÚRA, BREUER MARCELLRE GONDOLNI,) A KICSI KÖZÉP-EURÓPAI ORSZÁGBAN ZAJLÓ ALKOTÓ-TERVEZŐ FOLYAMATOK AZ INFORMÁCIÓÁRAMLÁSBAN RENDSZERINT ELSZIGETELTEK MARADNAK.

Véletlenek nincsenek. Sorsszerű, hogy éppen ő került kapcsolatba azzal a Mannix Drive végében elbújó, teljes körpanorámás telekkel, amelyre egy világpolgár megbízó számára kellett reprezentatív otthonát álmodnia. Ez a telek ugyanis hajdan Lugossy Béla, és a korai Frankenstein-filmek hórihorgas szörny-

figuráját alakító Boris Karloff nevének szerepelt. Karloffnak néhány évtizedig háza is állt a telken, de egy másik pesti srác, Houdini (Weisz Erik) is a közeli sarkon lakott. Volt tehát olyan szelleme a helynek, ahonnan Schüller készítéseket, érzelmi és érzéki iránymutatásokat kaphatott. Hollywood ugyan a filmmi-

lógia parnasszusa, ugyanakkor Los Angeles környéke a tarpit, az őskori bitumengödörök lelőhelyei lévén az olajnak és származékainak is köszönheti létét és gazdagságát. A ház megbízójának háttérében is olyan érdekeltségek állnak, amelyek személyes kötődést képeznek a vidék földjét meghatározó kincshez. Ugyanez a kör köti össze Los Angeles, Budapest és Buenos Aires is csatló és üzleti kapcsolatok révén, s mindhárom város egy adott kulturális réteg tekintetében is közösséget mutat, ez a nálunk szecesszióként nevezett magas színvonalú art deco formakultúra. Az üzlet révén arannyá váló fekete bitumen, az art deco, és a projektet minden tekintetben meghatározó multikulturalitás inspiráló ötvöze rendkívül igényes és szokatlanul kifinomult megoldásokat eredményezett. Ha amerikai art deco, akkor mindenkinek Frank Lloyd Wright jut eszébe. Ám Schüller korábbi amerikai időszaka alatt egy másik, mifelénk kevésbé ismert, de a részletképzés és anyaghasználat terén az Arts&Crafts eszményeknek hűen megfelelő, virtuóz eleganciájú test-

vérpár, a pasadenai art deco iskolateremtői, Charles Sumner és Henry Mather Greene építészetét szerette meg. Itt, a Mannix Drive-on aztán, részben az Európában megszokott épületszerkezeti megoldásokhoz képest jellegzetesen más, favázás építészeti megoldások, valamint a kortalan stílus választása miatt is adott volt a Green and Green iroda tapasztalatainak földidézése.

A szinte a teljes telket lefedő, mintegy 500 m² lakóterületű, háromszintes, négy hálóegységes villa tehát számos kérdésben állította nehéz feladat elé a magyar, és a természetesen itt is kötelező helyi tervező, a megbízóval

gyermekkor óta barátságot ápoló Gustavo Gubel munkáját. A számos veszélyt rejtő morzsalékos-sziklás talaj, a gyakori földrengések is komoly kihívást jelentettek, de az elkészült épület jól vizsgázott: egy, a Richterskála szerinti 5.5-ös földrengést már zokszó nélkül elviselt. Komoly feladatot jelentett továbbá a faszervezet és a különféle nációk, szakmai kultúrák összehangolása is, hiszen a tervező által megkövetelt milliméter pontosságú csomópontok, találkozások megvalósítása csak rendkívüli körültekintés mellett valósulhatott meg úgy, hogy például a 9 m hosszú faszervezetben 5-6 cm mozgás-

sal kellett számolnia. Mindezekon túl pedig a helyi építési gyakorlat, és a Magyarországon már megszokott kivitelezői kultúra közötti különbség jelentett problémát, amelyre mind a precíz megvalósítás, mind a jelentős költséghatékonyság szempontjából egyedi választ sikerült adniuk. Ennek kulcsát azonban a folyamatos tervezői jelenlét, akkurátus művezetés adta. Szerencsére Schüller, aki gyerekkora óta kőművesek, és más kivitelező melósok közegeiben szerzett tapasztalatot, ezeket jól tudta Los Angeles multikulturális közegeiben kamatoztatni. A kivitelezésben résztvevő amerikai, spanyol, ír, indiai, izraeli és magyar résztvevőkre tekintettel alakult ki a magyar, spanyol és angol nyelven párhuzamosan futó konzignációs és műleíró gyakorlat. Szinte hihetetlen, de a hollywoodi villa jelentős részben nemcsak a magyar tervezés, de a magyar szakmunka révén tudott megvalósulni. Ugyanis világossá vált: mindenki jobban jár, ha számos elem magyar kivitelezésben valósul meg, s ebben nem is elsősorban az ár, mint inkább a munkafolyamatok összehangolhatósága volt a meghatározó motívum. Mindez, amellet, hogy a becsült költségvetés így negyedével csökkent, elképesztő logisztikai tehertétel elé állította a kivitelezés irányítását. Ennek a választásnak messzire mutató tanulsága, hogy akár a lakatasmunka, akár az egyedi bútorok, akár a faburkolatok magyarországi kivitelezése, a sokszor korholt hazai teljesítményt immáron nemzetközi

KIEMEÉLS

versenyhelyzetben összehasonlítva mutatta meg, s az, amivel itthon gyakran elégedetlenek vagyunk, Los Angeles közegében jól vizsgázott.

A belsőépítészet alapértékeit a fekete és arany, valamint az amerikai dió mélybarna faburkolata jelentik. A ház tudatosan alkalmazott látványdramaturgiája a fekete bitumen arannyá válásának szintre föl-táruló narrációját alkalmazza. A bitumnt itt természetesen különféle pazar kőburkolatok idézik meg. Ez a színelosztás persze az anyagok találkozásának élményét is előre vetíti. Számos ponton ugyanis a beépített bútorok kő és fa kombinációját adják, s a borkollekció nagyvonalú helyiségében például a kő és a fény együttese teremt már-már szakrális hangulatot. A ház legfelső szintjéről a konyhával egybekapcsolt nappali üvegfallal, vagy az előtte húzódnó, jókora terasz révén tárul föl Los Angeles dombjainak filmekből ismert látványa. Itt a hátsó, hegyoldalra fekvő oldal úszómedencés kertkapcsolata intimebb, hedonistább, és személyesebb közeg. A vízszahúzódnás helyszíne.

Érdekes, egyedi építési produkció volt tehát a hollywoodi ház létrehozása. Alkalom arra, hogy Schüller végre a saját nevén is jegyezzen házat a messzi Nyugaton, de arra is, hogy a hazai kivitelező ipar minőségéről alkotott eddigi képünk árnyaltabbá, talán igazságosabbá váljon.

Építésztervező és kivitelező:

Gubel & Associates, Inc.

Tervezés éve:

2009 – 2010

Kivitelezés:

2011

Bruttó alapterület:

Földszint: 141 m²

I. emelet: 141 m²

II. emelet: 207 m²

Lásd még:

Irodaház a Bogdányfő úton

OCTOGON 2001/3., **Schüller Ferenc**

- **Martinkó József - Gulyás Attila:**

Végig a „harmadik úton” : Ikerház

a Kelenvölgyben 2. évf. 5. sz

2002/5., **Kőből, fából, fényből**

2003/4., **Interjú Schüller Ferenc**

2006/1., **Máriássy Ház** 2006/1.,

